

Kancelária ministra
Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR
Černyševského 50
851 01 Bratislava

V Bratislave 26. 3. 2025

ZÁSADNÉ PRIPOMIENKY K TESTOVANIU 9 A POŽIADAVKY NA ZMENU

Dole menovaní členovia neformálneho Spoločenstva slovenčinárov, priateľov školy a vyučovania slovenčiny vznášajú na základe dlhodobého pozorovania a priamych skúseností so žiakmi deviatych ročníkov základných škôl nižšie uvedené pripomienky k organizácii Testovania 9 (T9) a k zmenám jeho organizácie a podoby.

- 1) Našou najzávažnejšou požiadavkou je, aby sa T9 zo slovenského jazyka a literatúry a matematiky, resp. národnostné testovanie rozčlenilo na dva testovacie dni, teda aby sa naši žiaci netestovali z oboch profilových predmetov v jeden deň. Je pre nás nepochopiteľné, že v čase, keď sa zvyrazňujú inkluzívne princípy, individualizácia práce so žiakmi, humanizácia školstva a starostlivosť o duševné zdravie žiakov, sa testujú v jeden deň dva **náročné** a **obsahovo** odlišné vyučovacie predmety, a to v časovom trvaní 90 a 70 minút, len s 25 minútovou prestávkou (!). Je to absolútna záťaž pre žiakov vo veku 14 – 15 rokov, mnohí deviataci nám hlásia, že sú unavení, nevedia sa sústrediť na druhý predmet, nestíhajú a pod. Aj v oficiálnom metodickom pokyne na hodnotenie žiakov základných škôl sa nariaďuje, aby sa so žiakmi nepísali dve veľké písomné práce v jeden vyučovací deň! A oveľa závažnejšie a náročnejšie (z celého učiva 5. – 9. ročníka) štátne celoslovenské testovanie túto zásadu **psychohygieny** úplne ignoruje. Ako je možné, že štátna inštitúcia nezohľadňuje takéto základné pravidlo? O únave a vyčerpaní žiakov nemusíme ani hovoriť, keďže dostupná pedagogicko-psychologická literatúra píše o dôsledkoch nedodržiavania psychohygieny vo výchovno-vzdelávacom procese, kde sa učitelia snažia roky primerane zaťažovať žiakov. Aj nevhodný prístup k žiakom v T9 môže skresliť jeho výsledky. A za priemernosť potom budú obvinení zase učitelia. Za neodbornú dvojkoľajnosť považujeme aj to, že v procese maturitného testovania sa psychohygiena dodržiava výraznými obmedzeniami, pričom ide o dospelých žiakov. Žiadame o zosúladenie psychohygienických zásad pri testovaní našich detí aj podľa už platných predpisov, no najmä v súlade s bežnými pedagogickými a psychologickými zákonitosťami. Sme presvedčení, že aj takýto krok môže viesť k zlepšeniu výsledkov testovania, ktorých nízka úroveň sa kritizuje.

- 2) Najvýraznejším cieľom T9 je overovanie čitateľskej gramotnosti. Aby sa úlohy jednotlivých testov neopakovali, sledujeme snahu tvorcov testov o originalitu zadaní. Takéto úlohy, ale aj iné si potom vyžadujú zväčša dlhší čas na riešenie ako štandardné teoretické úlohy, aj keď v nich sledujeme tiež snahu o originalitu a tvorivosť zadaní. Keď žiaci tieto úlohy nestíhajú dešifrovať (nie že by vôbec nerozumeli), tipujú odpovede, čo určite skresľuje individuálne i celoslovenské výsledky. Je veľmi zložité sústrediť sa po matematike na test zo SJL, ktorý obsahuje texty, kde je dôležitá každá spojka, predložka, príslovka či častica. K precíznosti riešenia úloh vedieme žiakov aj v školách (nehovoriac o prispôsobovaní sa ich tempu) a dávame im na to dostatočný čas. Navrhujeme predĺžiť čas na T9 zo SJL (nehovoriac o národnostnom testovaní) alebo oddeliť test zo SJL od testu na overovanie čítania s porozumením s adekvátnym časom na riešenie, čím by sa zvýraznilo prehlbovanie tejto kompetencie aj v iných vyučovacích predmetoch. Okrem uvedeného, obsahom vyučovacieho predmetu SJL pre ISCED 1 a 2 je množstvo tém, ktoré nemajú adekvátne zastúpenie v T9. Výrazne prevažujú úlohy zamerané na čítanie s porozumením, čo je iba čiastkovou témou ŠVP zo SJL. Nami navrhované riešenia zodpovedajú požiadavkám psychohygieny. Mnoho žiakov, najmä v problémových regiónoch, nemajú šancu stihnúť vyriešiť test v časovej tiesni s kvalitou, ktorej by sa dotkli po naplnení našich návrhov.
- 3) V prípade žiakov so zdravotnými znevýhodneniami požadujeme nielen predĺženie času na riešenie testov, ale aj adekvátne kompenzačné pomôcky a oveľa výraznejšie prispôsobenie testu ich diagnóze.

Žiadame Vás o vyriešenie popísaného stavu tak, aby sa k zmenám vedúcim k spravodlivosti a k rešpektovaniu osobitostí žiakov 9. ročníka pristúpilo už nasledujúci rok. Za úvahu by stálo, či by sa podobne nemali realizovať prijímacie skúšky na stredné školy, keď žiaci opäť čelia náročnému skúšobnému procesu z dvoch predmetov v jeden deň.

Naším najvýraznejším argumentom je priama pedagogická skúsenosť v teréne, nie abstraktné rozhodnutie teoretikov, ktorí neraz hľadajú na šetrenie prostriedkov a na jednoduchosť logistiky – uvedomujeme si, že dva testovacie dni vytvárajú niekoľko prekážok – ale prekonateľných.

Pristúpili sme k tomuto listu v mene našich dospelievajúcich detí, ich duševnej pohody, ale aj s cieľom nastaviť testovanie tak, aby sa zlepšili jeho výsledky, čo prospeje aj Vám ako inštitúcii.

V prípade akýchkoľvek otázok nás neváhajte kontaktovať e-mailom: skoloveda@gmail.com. Sme pripravení na konštruktívnu spoluprácu v snahe reálne naprávať školstvo na Slovensku.

PhDr. Ján Papuga, PhD., pedagóg, Bratislava, administrátor skupiny

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[REDACTED]

[REDACTED]
